

KYRKOSTYRELSENS CIRKULÄR

Nr 17/2011
23.9.2011

GRUNDER FÖR BEREDNINGEN AV BUDGETEN 2012

Det ekonomiska nuläget

Denna höst är det ovanligt svårt att bedöma grunderna för församlingarnas budgetberedning 2012. I praktiken kan ingen ge en klar bild av den kommande ekonomiska utvecklingen, eftersom osäkerhetsfaktorerna i både den finländska och den internationella ekonomin just nu är flera än tidigare. Staternas skuldproblem har ökat. Den offentliga ekonomins underskott och åtgärderna för att balansera detta har skapat en osäkerhet som även återspeglat sig i produktionen och finanserna.

BNP-tillväxten har dämpats under årets första hälft. Produktionstillväxten i jämförelse med fjolåret var i slutet av juni 2,9 procent, mot 4,8 procent i slutet av mars (*Statistikcentralen*).

Läget inom finansieringssektorn stabiliserades efter krisen 2008 och 2009 och ekonomin höll på att närma sig normalläget. Under den allra senaste tiden har dock bankernas förutsättningar för kreditgivning försämrats och interbankräntan höjts. Bankernas ömsesidiga förtroende har försvagats och som en följd därav kan man inte se till företagens alla finansieringsbehov. Detta leder till uppskjutna investeringar, och till exempel skapas inte nya arbetstillfällen i samma takt som i en bättre finansiell situation. Det har direkta effekter på intäkterna av samfunds- och kyrkoskatten.

Det förekommer stora lokala skillnader i församlingarnas ekonomiska utveckling. Dessa anvisningar skildrar läget som helhet. Det är omöjligt att utfärda anvisningar som kan följas som sådan i samtliga församlingar.

Konjunkturprognoser

Den ekonomiska tillväxten har avmattats. För församlingarna innebär detta att de måste förbereda sig på en anspråkslös tillväxt i samfunds- och kyrkoskatteintäkterna under flera år framöver. Inflationen uppskattas till cirka 2 procent. Räntorna väntas inte stiga.

Finansministeriets senaste prognos för den ekonomiska tillväxten 2012 är 1,8 procent, vilket är en procentenhet lägre än motsvarande prognos i juni. I sin prognos i september konstaterar Pellervo ekonomiska forskningsinstitut att bruttonationalprodukten kommer att sjunka med 1,5 procent 2012.

Finlands Bank (FB) förutspår i sin publikation Talouden näkymät i juni att den genomsnittliga produktionstillväxten enligt den offentliga ekonomins medelfristiga utsikter (2012–2016) uppgår till endast cirka 2,2 procent om året så att tillväxten 2012 är 2,6 procent och 2016 har sjunkit till 1,9 procent. I publikationen Rahapolitiikka ja kansainvälinen talous, som kom ut i september, har Finlands Bank sänkt BNP-prognosen för euroområdet (EU20¹) för 2012 till 0,9 procent från tidigare 1,6 procent.

Flera ekonomiska konjunkturprognoser har gjorts för innevarande år och 2012. Utöver Finlands Bank (FB) publicerar bland annat Finansministeriet (FM), Löntagarnas forskningsinstitut (PT), Pellervo ekonomiska forskningsinstitut (PTT) och Näringslivets forskningsinstitut (ETLA) konjunkturöversikter och konjunkturprognoser med jämna mellanrum. Också bankerna ger ut sina egna prognoser. I tabellen nedan finns nämnda aktörers senaste prognoser för de viktigaste konjunkturindikatorerna.

	Prognos för 2011						Prognos för 2012					
	FM	FB	PT	PTT	ETLA	Medeltal	FM	FB	PT	PTT	ETLA	Medeltal
Bnp, förändrings-%	3,5	3,8	3,6	3,0	3,0	3,7	1,8	2,6	2,1	-1,5	2,0	1,4
Inflation, förändrings-%	3,4	3,5	3,3	2,7	3,4	3,4	2,7	2,3	2,6	1,5	2,6	2,3
Inkomstnivå, förändrings-%	2,6	2,9	2,9	--	2,7	2,8	3,2	3,4	3,1	--	2,8	3,2
Arbetslöshetsnivå %	8,4	7,9	8,0	7,7	7,9	7,9	7,7	7,4	8,0	8,3	7,7	7,8

Publiceringstidpunkter: FM/september, FB/juni, PT/augusti, PTT/september, ETLA/september

	Prognos för 2011					Prognos för 2012				
	Aktia	OP-Pohjola	Nordea	Sampo	medeltal	Aktia	OP-Pohjola	Nordea	Sampo	medeltal
Bnp, förändrings-%	3,8	2,8	3,4	2,5	3,1	2,4	2,3	1,6	1,2	1,9
Inflation, förändrings-%	3,3	3,4	3,3	3,3	3,3	2,6	2,0	2,0	2,5	2,3
Inkomstnivå, förändrings-%	--	2,8	2,4	2,7	2,6	--	3,0	2,8	2,8	2,9
Arbetslöshetsnivå %	7,7	7,9	7,7	7,9	7,8	7,2	7,6	7,5	7,9	7,6

Publiceringstidpunkter: Aktia/maj, OP-Pohjola/augusti, Nordea/augusti, Sampo/september

¹ EU20 omfattar utöver euroområdet också Storbritannien, Sverige och Danmark.

Medlemsantalets utveckling

Församlingen ska kontinuerligt följa utvecklingen av antalet församlingsmedlemmar per åldersgrupp och på basis av denna uppskatta bland annat kyrkoskatteutvecklingen. År 2010 utträdde rekordmånga människor ur kyrkan. Minskningen i antalet församlingsmedlemmar har återspeglats i redovisningen av kyrkoskatt 2011 på så sätt att kyrkoskatten nog ökat, men i betydligt mindre mån än kommunalskatten. Skattegrunden är densamma för kommunal- och kyrkoskatten.

Majoriteten av de utträdde var personer som ännu inte förvärvsarbetar och inte heller tidigare betalat kyrkoskatt. När de i sinom tid börjar förvärvsarbeta kommer de inte att betala kyrkoskatt.

Församlingarna kan gärna utreda i vilka åldersgrupper det finns flest utträdde och utifrån detta sluta sig till utvecklingen av antalet kyrkoskattebetalare till exempel under de kommande 10 åren. Följden av den rådande utvecklingen kommer att bli en kraftig minskning av kyrkoskatten inom den närmaste framtiden.

Kyrkoskatt

Redovisningarna av kyrkoskatt 2011 hade till slutet av augusti ökat 2,7 procent i jämförelse med samma tid i fjol. Enligt förhandsuppgiften om debiteringsredovisningen 2010 är summan av de förskottsåterbäringar som avdras av församlingarna i samband med skatteredovisningen i november cirka 3,2 procent större än för ett år sedan. Summan av restskatt som redovisas till församlingarna i januari och mars nästa år ökar med cirka 13 procent. Den sammanräknade minskande effekten på debiteringsredovisningarnas skatteintäkter är cirka 3 procent mindre än i fjol. (Se <http://veronsaajat.vero.fi> > på svenska > Statistiker.) Enligt Kommunförbundets uppskattning ökar kommunalskatten i år med 3,6 procent. Kyrkoskatteintäkterna uppskattas i år ligga på högst samma nivå som 2010.

Kommunförbundet har uppskattat (8/2011) att kommunalskatten 2012 ökar med 1,8 procent och 2013 med 3,7 procent. Kyrkoskatteutvecklingen har under de senaste åren legat cirka 3–4 procentenheter under kommunalskatteutvecklingen. Kyrkostyrelsen har uppskattat kyrkoskattens utveckling 2012 till cirka -2 procent och 2013 till samma nivå som 2012. I beräkningarna beaktas de skatteavdragsändringar som föreslagits för 2012.

Utvecklingen av kyrkoskatten påverkas förutom av ortens ekonomiska utveckling också av antalet kyrkoskattebetalare och utvecklingen av deras beskattningsbara inkomster. Under Statistiker på skattemyndigheternas webbplats Tjänster för skattetagare finns tabellen Statistik över inkomstutvecklingen, som stöder den lokala skatteintäktsprognosen. Med hjälp av tabellen kan man uppskatta den ortsvisa utvecklingen av löneinkomster, pensionsinkomster, arbetslöshetsersättningar och sociala förmåner. Man bör dock komma ihåg att de belopp och antal som framställs i tabellen gäller befolkningen i hela kommunen. Därför måste man uppskatta hur stor andel av dem som gäller församlingsmedlemmarna. (Se <http://veronsaajat.vero.fi> > på svenska > Statistiker > Andra statistiker/Statistik över inkomstutvecklingen (endast på finska).)

Samfundsskatt

I statens budgetförslag 2012 framförs att församlingarnas andel av samfundsskatteintäkterna fortsättningsvis höjs temporärt med 0,4 procentenheter 2012 och 2013. Efter höjningen skulle andelen vara 2,15 procent. Höjningen är hälften mindre än den höjning som gällde 2009–2011. Den är lika stor som kommunernas höjning.

Det sammanräknade beloppet av församlingarnas samfundsskatt 2012 minskar på basis av siffrorna i statens budgetförslag med cirka 7 procent. I statens budgetförslag uppskattas samfundsskatten 2012 uppgå till cirka 5,472 miljarder euro. Församlingarnas andel på 2,15 procent skulle uppgå till cirka 188 miljoner euro. År 2010 uppgick intäkterna till 112 miljoner euro och år 2011 uppskattas de uppgå till cirka 127 miljoner euro (+ 13 %).

När man uppskattar samfundsskatteintäkterna bör man beakta lönsamheten hos företagen både på orten och i hela landet. Samfundsskatteintäkten är synnerligen konjunkturkänslig och församlingarna ska också bereda sig på att den kan minska betydligt, eftersom företagens resultatförväntningar har sjunkit.

Pensionsförsäkringsavgifter

Kyrkomötet kommer att få ett förslag om höjning av pensionsförsäkringsavgiften med en procentenhet till 28 procent. En höjning med en procentenhet ökar lönebikostnaderna med 3,7 procent.

Kyrkomötet behandlar ett förslag till ändring av kyrkolagen (Kyrkostyrelsens framställning 10/2011), där man föreslår att en ny kyrkoskattebaserad pensionsfondsavgift ska införas. Syftet med den nya avgiften är att utöka kyrkans pensionsfond under en viss tid för att säkerställa att pensionsfondens tillgångar räcker till för att klara av de kommande åren, då ålderspensionsutgifterna kommer att öka kraftigt. Det avgiftstak som föreslås i lagförslaget är 5 procent av kyrkoskatten. Om lagändringen avancerar på kyrkomötet är målet att den nya avgiften tas i bruk 2013. I pensionsfondens plan har man berett sig på en pensionsfondsavgift på 10 miljoner euro fr.o.m. 2013. För församlingarna utgör den nya pensionsfondsavgiften uppskattningsvis 1,5–2 procent av kyrkoskatteintäkterna.

Församlingarna ska beakta höjningen av pensionsavgiften med en procentenhet i beredningen av budgeten för nästa år. Vid uppgörandet av ekonomiplanerna för 2013 och 2014 ska man redan i detta skede beakta den eventuella nya pensionsfondsavgiften, som utöver pensionsavgiften påläggs lönesumman.

Personalkostnader

Personalkostnaderna består av löner, obligatoriska lönebikostnader och frivilliga personalkostnader.

Lönesumman ska påläggas följande lönebikostnader: pensionsförsäkringsavgift 28 procent, socialskyddsavgifter 2,12 procent arbetslöshetsförsäkringsavgift av 1 879 500 euro 0,8 procent och av överstigande del 3,2 procent. Grupplivförsäkringen är i genomsnitt 0,08 procent och olycksfallsförsäkringen i genomsnitt 0,7 procent. Närmare uppgifter ska kontrolleras hos försäkringsbolaget. De slutliga

procenttalen klarnar först mot slutet av året. Lönebikostnaderna uppgår sammanlagt till 31,7–33,7 procent.

Övriga personalkostnader är bland annat kostnaderna för företagshälsovård, personalmåltider, resor, olika åtgärder för upprätthållande av arbetsförmågan och rekreation.

När församlingarna fattar beslut om sina budgetar i november finns ännu ingen uppgift att tillgå om löneuppgörelsen fr.o.m. 1.3.2012. Kyrkostyrelsen uppskattar att löneuppgörelsen kommer att vara måttfull. Vid budgetering av löner bör man bereda sig på en höjning på uppskattningsvis 0,5–1,5 procent. Man bör observera att löneförhandlingarna förs först i februari. Om löneuppgörelsen avviker betydligt från den ovan anförda kan situationen korrigeras med en ändring i budgeten.

Personalmängden och personalkostnaderna ska planeras och utvärderas på lång sikt. Då inverkar enskilda lönejusteringar inte direkt på helheten.

Att pensionsförsäkringsavgiften stiger till 28 procent ökar tillsammans med löneförhöjningsavsättningen personalkostnaderna med sammanlagt cirka 2 procent.

Kostnader för fastighetsunderhåll

Enligt Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll steg kostnaderna med 10,2 procent under det andra kvartalet 2011 från motsvarande tidpunkt 2010. De som ökat allra mest under året är eldningsolja med 35,2 procent, särkostnader (försäkringar, arrende och fastighetsskatt) med 21,4 procent och förbrukningsel med 18,3 procent.

Kostnadsindexet för fastighetsunderhåll skildrar den genomsnittliga prisutvecklingen i olika uppdrag inom fastighetsunderhållet, bl.a. förvaltning, nyttjande och underhåll, underhåll av utomhusområden, städning, uppvärmning, el, vatten och avfallshantering. Som särkostnader beaktas försäkringar, arrende och fastighetsskatt. Formerna för fastighetsunderhållet varierar mellan olika församlingar. De största posterna är kostnaderna för personal och uppvärmningsenergi. Därför bör man utreda hur stor andel av fastighetskostnaderna som består av kostnader för personal, uppvärmningsenergi och övrigt.

I fråga om kostnaderna för underhållet av församlingarnas fastigheter ska man bereda sig på en genomsnittlig kostnadsökning på 8 procent med beaktande av det lokala fastighetsbeståndet.

Avgifter till Kyrkans centralfond

Avgiften till Kyrkans centralfond utgör 8,2 procent av den kalkylerade kyrkoskatten. Kyrkomötet beslutar i november om avgiften 2012, varefter Kyrkostyrelsen räknar ut centralfondsavgifterna per församling. Ingen höjning planeras för avgiftsprocenten.

Församlingens kalkylerade kyrkoskatt beräknas så att kyrkoskatteintäkten för skatteåret 2010 divideras med församlingens inkomstskatteprocent. Förhandsuppgiften om kyrkoskatteintäkten för skatteåret 2010 finns under Statistiker på webbsidan Tjänster för skattetagare, Debiterade inkomstskatter och tabellen Preliminära upp-

gifter om redovisning enligt debitering i november 2011 för skatteåret 2010 (N181), kolumn D. (Se <http://veronsaajat.vero.fi> > på svenska)

Församlingarna och den kommunala strukturomvandlingen

I den nya regeringens program nämns att regeringen kommer att genomföra en riksomfattande kommunreform. Detta har oundvikligen följder även för församlingsstrukturerna. Hos Kyrkostyrelsen pågår ett projekt för församlingarnas strukturomvandlingsprocess som leds av en styrgrupp. Gruppens uppgift är att sammanfatta utvecklingsvägar i processen, dra slutsatser på basis av dem, stöda revideringsprocessen på olika nivåer i kyrkan och planera och vägleda kommunikationen i revideringsprocessen.

Församlingarna bör vara medvetna om revideringsprocesser i kommunen och närmiljön och förbereda sig för eventuella förändringar.

Annat att beakta

Kyrkostyrelsen uppmanar församlingarna att skjuta fram budgetberedningen så långt det går med beaktande av den administrativa behandlingen. Den allmänna och lokala ekonomiska utvecklingen ska följas hela tiden. Löneuppgörelsen klarnar i vilket fall som helst först 2012, och därför ska utvecklingen av personalkostnaderna uppskattas utifrån de uppgifter som nu finns att tillgå.

Grunden för ekonomin inom offentliga samfund är ekonomisk balans. I praktiken uppvisar ekonomin antingen ett överskott eller ett underskott. I ekonomiplaneringen ska man beakta församlingens rådande ekonomiska situation – dess överskott eller underskott. Det mest användbara måttet på ekonomisk balans är årsbidraget, som åtminstone ska ligga på samma nivå som kommande investeringar och den genomsnittliga årliga kostnaden för låneamorteringar. Någon exakt balans kan aldrig uppnås, men ekonomin ska vara balanserad över ett tidsspänn på i genomsnitt 3–5 år. För kommande renoveringskostnader och nyinvesteringar ska man göra upp en plan som sträcker sig över minst fem år.

Senast i detta skede ska de ekonomiska församlingsenheterna kontrollera om balansräkningen ger korrekt information om tidigare räkenskapsperioders överskott, fonder och avsättningar, och införa nödvändiga korrigeringar. Värdet i pengar på finansiella värdepapper, kassa och bank samt övrig egendom som lätt kan omsättas i pengar under aktiva i balansräkningen ska överstiga det egna kapitalets fonder med allmän täckning, överskotten och avsättningarna sammanlagt under passiva.

Församlingar vilkas budget för 2012 hotar uppvisa underskott eller vilkas årsbidrag inte täcker kommande investeringar ska uppgöra en plan för balansering av ekonomin som sträcker sig över minst tre år.

Om årsbidraget är negativt eller balansräkningen uppvisar underskott är församlingen i en ekonomisk kris och ska omedelbart vidta åtgärder för att balansera sin ekonomi. Församlingens ledning (kyrkoherden och ekonomichefen) ska föra en öppen och konstruktiv dialog med såväl de förtroendevalda som de anställda om metoderna för balansering av ekonomin.

På frågor svarar tf ekonomiplaneringschef Pasi Perander, e-post fornamn.efternamn(at)evl.fi eller tfn (09) 1802 246.

KYRKOSTYRELSEN

Jukka Keskitalo

Pirjo Pihlaja

ISSN 1797-0334